

СПЕЦІАЛЬНЕ ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК УМОВА ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН

У статті розглянуто спеціальне програмне забезпечення як один із важливих чинників, які впливають на якість мистецької освіти і є умовою інтенсифікації фахової підготовки вчителя мистецьких дисциплін.

Ключові слова: спеціальне програмне забезпечення, мистецька освіта, нотний текст, звук, вчителі мистецьких дисциплін.

На сучасному етапі наука накопичила значний інноваційний потенціал, який став основою для створення навчальних програм, завдяки чому відбувається інтеграція знань у галузі освіти. Застосування комп'ютерної техніки надало можливість використовувати різноманітні форми подання навчального матеріалу. Апаратні та програмні можливості сучасного ПК повністю відповідають методичним вимогам для забезпечення наочної форми надання мультимедійної інформації.

Одним із важливих чинників, які впливають на якість мистецької освіти, є програмне забезпечення. На сьогодні створено великий арсенал програмних продуктів, серед яких існують ті, які можна застосовувати як навчальні програмні засоби для вивчення мистецьких дисциплін. Зокрема, для забезпечення набору такого нотного тексту створені спеціальні програми – Finale, Sibelius, Encore, Nightingale, Artsong, MagicScore, MidisoftWorshipStudio, Toccata та інші, які надають можливість набору нотного тексту та його роздрукування, а також аудіовідтворення набраної мелодії та її запису до аудіофайлу. Крім того, вони дають змогу перетворювати музичні файли в нотний варіант (якщо важко знайти ноти певного твору). Слід зазначити, що форми запису музичних творів традиційної та сучасної партитури дуже різноманітні та відрізняються один від одного. В результаті використання даних програм відбувається процес наочного засвоєння великого арсеналу накопичених символів музичного письма, що допомагає учню при запам'ятовуванні різних музичних знаків.

Робота нотних редакторів не обмежується набором самостійних музичних творів та партитур. Серед них є ті, що мають функцію розпізнавання відсканованого рукописного тексту. Практичне застосування цієї функції дає змогу конвертувати рукописний нотний текст, який був розпізнаний нотографом, в електронний, тобто імпортувати отримане зображення у нотний редактор.

Застосування такої функції суттєво допомагає фахівцям, які проводять роботу з розшифрування народних мелодій. Це пов'язано з особливостями виконання музичного твору співаками-аматорами та ритмічними довільностями, які ними допускаються. Інколи такі програми допомагають встановити авторство знайдених словесних або нотних рукописів.

Окрім фіксації музичного твору в електронному форматі, наступним допоміжним програмним засобом у фаховій діяльності для вчителів мистецьких дисциплін є аудіоредактори – програми, що обробляють звукові потоки на комп'ютері. До найкращих програм з обробки звуку належать SoundForge, Nuendo, AdobeAudition, CoolEditPro, Wave-editors та інші.

Обробка звуку сучасними цифровими технологіями є досить затребуваним видом діяльності. А вже за час існування музичного мистецтва людство встигло накопичити неоцінний скарб доробків. Завдячуючи технологіям звукозапису, до нашого часу збереглися унікальні шедеври світових творів та виконавців минулих століть. Очевидно, що якість таких записів з часом стала частково або повністю непридатною і не може задовольняти вимоги сучасних слухачів. Поява програм для обробки звуку надає можливість не тільки записувати та редагувати різноманітними способами отримані аудіофайли, а й здійснювати фільтрацію та перетворення динамічного діапазону аудіосигналу, тобто робити реставрацію фонограм.

Для сучасних фахівців у галузі музичного мистецтва, які пов'язують свою професійну діяльність з аранжуванням музичних творів та оркестровкою, існують програми для автоматичного

аранжування музики. Такі програми називають музичними конструкторами. До найбільш відомих, що використовуються у початковому процесі, можна віднести програму «Band-in-a-Box».

Її головним призначенням є створення та аранжування певної мелодії або готового музичного фрагмента. Виробники цього програмного продукту заклали в нього широкий спектр можливостей, зокрема підбір акомпанементу до готової мелодії, імітація елементів акомпанементу, характерних для певних музичних стилів, вибір різних оркестровок, тобто музичних інструментів, використання деяких спецефектів, наприклад таких як штрихи, фактура тощо.

Зазначений програмний продукт містить велику колекцію записів класичних і сучасних творів. Завдяки функції «Стиль», можна ознайомитись з існуючими різноманітними стилями у музиці. Крім того, велика кількість закладених у програму інструментів (включаючи шумові) допоможе ознайомити учнів з тембром їх звучання.

З метою розвитку творчого мислення майбутнього вчителя мистецьких дисциплін виникає необхідність використання у навчальному процесі електронних навчальних посібників, у яких пропонуються завдання евристичного, творчого характеру, ставляться питання, на які неможливо дати однозначну відповідь тощо. *Електронні навчальні посібники* забезпечують практично миттєвий зворотний зв'язок між користувачем і змістом курсу; допомагають швидко знайти необхідну інформацію; розповідають, показують, створюють моделі; навчання відбувається в найбільш оптимальному темпі, відповідному для кожного студента. Мультимедійні продукти такого типу дають змогу об'єднати інформаційні блоки, великий та розрізнений обсяг інформації, дають можливість за допомогою інтерактивної взаємодії звернути увагу на той матеріал, який є актуальним у даний момент, підвищити ефективність сприйняття інформації. Адже розуміння викладачем перспектив застосування ІКТ забезпечує можливість методичного аналізу та формування вимог до електронних видань.

Звернення до комп'ютерних технологій полегшує створення мультимедійних хрестоматій у різних видах мистецької освіти. Вони бувають з музичного, образотворчого мистецтва, хореографії тощо.

За правилами хрестоматія комплектується тільки найнеобхіднішим – яскравими висловами, точними формулюваннями, цікавими фактами тощо. Цей вид навчального матеріалу сьогодні достатньо розповсюджений. Він дає змогу об'єднувати різноплановий вид інформації використання. Сучасні технології допомагають вчителю самостійно створювати хрестоматії з різних напрямків мистецтва (хореографії, дизайну, графіки тощо) та ефективно застосовувати їх у професійній діяльності як допоміжний матеріал.

Постійна робота з використанням ІКТ відкриває нові можливості для творчого зростання і професійного розвитку. Разом з тим необхідно відзначити, що напрям подальшого дослідження проблеми використання ІКТ у навчальному процесі дозволить змінити характер навчально-пізнавальної діяльності студентів, активізувати їх роботу з різними мультимедійними засобами навчального призначення.

Abstract

The special software as one of important factors which influence on quality of artistic education and are the condition of intensification of professional preparation of teacher of artistic disciplines is considered in the article.

Keywords: *special software, artistic education, musical phototypograph sound, teachers of artistic disciplines.*